

Τὸ σῶμά της σπαράζει σὰ στροσίδια,
 Παύει ἢ πνοὴ σὰ σήθεια,
 Τοῦ κάκου κουλουριάζονται σὰ φεΐδια
 Γυρέοντας βοήθεια.

Κανείς, κανείς βοήθεια δὲ σὰς δίνει,
 Δυστυχισμένοι γέροι.
 Κατάρρα στὴ γυναικεία τὴ γαλήνη,
 Στὸ σταυρωμένο χέρι.

Τὸ στόμα τους μὲ ἀγῶνα ἀνοιγοκλειοῦνε,
 Καμμιὰ φωνὴ δὲ βγαίνει...
 Οἱ πλούσιοι μὲ στὴ γῆ πρέπει νὰ ζοῦνε,
 Νὰ σβένονται οἱ θλιμμένοι!

Πλούσιε, σηκώσου ἀχνὸς καὶ δειλιασμένος
 Ἄφ' τὸ θερμὸ κρεβάτι,
 Στὸ δρᾶμα ποῦ δὲν εἶσαι μαθημένος
 Στρέψε μεμῆς τὸ μάτι.

Μόνος ἐσὺ τὴν ὕστερη στιγμή σου
 Θ' ἀκοῦς ἀφ' τὸ καλύβι
 Νὰ πληγόνῃ τὴ μαύρη τὴ ψυχὴ σου,
 Σὰ σφαῖρα ἀπὸ μολύβι,

Τῆς κόρης τὸ παράπονο ποῦ βγαίνει
 Ἄφ' τὰ θλιμμένα στήθεια,
 Τοῦ γέρον ποῦ πανέρημος πεθαίνει
 Λίγως καμμιὰ βοήθεια,

Τ' ἀνήλικον παιδιοῦ κ' ὀρφανεμένου
 Ποῦ προστασία γυρεύει,
 Τοῦ γέρον τοῦ φτωχοῦ καὶ ξεκιτισμένου
 Ποῦ πάντα διακονεῖ,

Τοῦ ποιητὴ ποῦ σὰ θεὸς προβαίνει
 Τὸν κόσμον νὰ δικάσῃ,
 Τὸ φτωχὸ νὰ δοξάσῃ ποῦ πεθαίνει,
 Τὸν ἔρμο ν' ἀγκαλιάσῃ.

ἌΟλα σ' ἐσὲ γεμάτα φλόγα βγαίνουν
 Νὰ σοῦ κτυποῦν τὰ στήθεια
 Ἢ εὐτυχία, τὰ ὄνειρατα πεθαίνουν,
 Ζῆ ὁ ποιητὴς κ' ἡ ἀλήθεια.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΤΑ ΡΟΔΙΝ' ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ*

— Τί ἔκαμε ἡ Δεσποινὸς ἢ γυναικίκα του εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν; ἠρώτησεν ὁ Ἀγάλλος.

— Θαροῶ πῶς ἔπαιξε τὸ κυριώτερον μέρος, ἀπήντησεν ὁ Ἀταίριαστος.

Ἰδοῦ. Ἰδοῦ. Ἀφοῦ εἶχε χηρέσει ὁ Γιάννης ὁ Μουστάκας, ὅταν ἔπαυσαν πλέον τὰ διάφορα ἀνταρτικὰ κινήματα, τὰ πετωμάτα καὶ κλεφτολογήματα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε λάβῃ μέρος, μὴ εὐρίσκων πλέον πουθενὰ πλιάτσικο, ἀνίκανος νὰ δουλέψῃ, ἔκατάφερε μὲ φοβέριαις τὴν Δεσποινὸς τοῦ Παρισάκη, μαζί μὲ τὴν προικίκα της, νὰ τὸν νυμφευθῇ, ἐνῶ θὰ ἦτον εἰκοσιπέντε χρόνια νεωτέρα του, ὑποσχεθεὶς εἰς αὐτήν ὅτι θὰ ἦτον

ἰκανὸς νὰ καλλιεργῇ τ' ἀμπέλια καὶ τοὺς ἐλαιῶνάς της. Σὰν ἔγεινε ὁ γάμος τὴν Ἀποκορῆν, κ' ἐμβῆκε ἡ Σαρακοστή, ἐπῆγαν μαζί στὸ ἀμπέλι νὰ δουλέψουν. Ἡ Δεσποινὸς μοναχὴ της κ' ἐκλάδευε κ' ἔσκαφε. Ὁ καπετὰν Γιάννης, πρωτοπαλλήκαρο τοῦ Τσώμη Καρατάσου, ὅπως ἔκανχάτο μόνος του, εἶχε μαζί του μίαν τσάπα ἕνα κλαδευτήρι, κ' ἕνα τουφέκι. Ἐκαμε πῶς ἤρχισε νὰ σκάφῃ, ἀλλὰ κάθε τέταρτον τῆς ὥρας, κάθε πέντε λεπτά, αὐτιάζετο, ἠχροῶτο κατὰ τὸ δάσος, κ' ἔξαφνα ἄφηνε τὴν τσάπα, ἔδραχνε τὸ τουφέκι, κ' ἔτρεχε στ' ὀρμάνι νὰ κνηγήσῃ τ' ἀγρίμα. Ἐρριχνε πολλὰς τουφεκιὰς στὸ βρόντο, καὶ δὲν ἔσοκτωνε κανένα πουλί. Τέλος ἡ Δεσποινὸς τὸ ἐκατάλαβε, ὅτι δηλαδὴ

* Ἴδε σελίδα 837.

ὁ σύζυγός της, ὡς πρωτοπαλλήκαρο κι' ἀρχικλέφτης, δὲν ἦτον ἄνθρωπος γιὰ δουλειά, κ' ἐπῆρε τὴν ἀπόφασίν της, νὰ δουλεύη καὶ νὰ τὸν τρέφῃ. Ὅταν ὁ Στάθης ἐδῶ, ὁ φίλος μας, ἀπηλπίσθη ἀπὸ τῆς μάγισσας τῆς Χαλκίδος κι' ἀπὸ τὴν Μαριῶ τῆς Σουσάνας, ὁ γέρο—Γιάννης τὸν ἐκατάφερε καὶ τὸν ἔκαμε νὰ πιστεῦῃ πῶς αὐτὸς μόνος ἤμποροῦσε νὰ τοῦ χαλάσῃ τὰ μάγια μὲ τὴ Σολομονική. Τὸν ἐπῆρε μίαν νύκτα στὸ σπίτι, ἄνοιξε κἀτι παληόχαρτα μὲ κἀτι παληὰ-γράμματα, κι' ἄρχισε νὰ μουρμουρίζῃ καὶ νὰ κἀνῃ πῶς διαβάζῃ. Τώρα, σὰν ἀκούσης, τοῦ εἶπε, πέτρες νὰ πέφτουν στὰ κεραμιδιὰ μας, νὰ καταλάβῃς πῶς μᾶς ἤκουσαν τὰ Τζίνια κ' ἦρθαν, καὶ τότε θὰ εἶνε ἡ στιγμή ποῦ θὰ τὰ παρακαλέσουμε νὰ μᾶς χαλάσουν τὰ μάγια.

Ἐξηκολούθει ὁ Γιάννης τοὺς ἔξορκισμοὺς, καὶ, πράγματι, ἠκούσθησαν μικρὰ χαλίκια νὰ κτυποῦν ἐπάνω στὴ σκεπὴ τοῦ σπιτιοῦ. Σημεῖον ὅτι ἦρθαν τὰ πνεύματα—τὰ Τζίνια—τὰ ὁποῖα ἐπεκαλεῖτο ὁ γέρο-κλέφτης. Ἄλλ' οὗτος, ὡς καλὸς μηχανικὸς, εἶχε προβλέψει διὰ τὸ σκηρικὸν τοῦτο.

Δηλαδή, ἀπλούστατα, εἶχε δασκαλέψει τὴν Δεσποينوῦ τὴν γυναικά του καὶ τῆς εἶχεν εἶπῃ : Τώρα ποῦ θάρθῃ αὐτὸς ὁ Τσόμπανος, νὰ τοῦ διαβάσω τὴν Σολομονική, ἐσὺ νὰ βρεθῆς ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, καὶ ἴσὲ λίγο ν' ἀρχίσης νὰ ρίχνῃς χαλάζι τὰ χαλίκια ἀπάνω στὴ σκεπὴ τοῦ σπιτιοῦ μας. Ἡ Δεσποينوῦ, ἂν κ' ἐλυπεῖτο τὰ κεραμιδιὰ τοῦ σπιτιοῦ της, ποῦ θὰ ἔσπαζαν, ἠναγκάσθη νὰ συμμορφωθῆ καὶ μὲ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην τοῦ γέρο-κλέφτη, τοῦ ἀνδρός της. Ἀφοῦ τὰ εἶχε κάμῃ ὅλα γυαλιὰ-καρφιά, ἀφοῦ εἶχε φάγῃ ἐλαιῶνας καὶ χωράφια, τί τὴν ἔμελε πλέον διὰ τὰ κεραμιδιὰ τῆς σεσαθρομένης καλύβης της.

Ἔτσι λοιπὸν, μὲ ὅλας αὐτὰς τὰς τόσας ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ πειράματα, ἐπροσπάθησεν ὁ Στάθης ἐδῶ ὁ φίλος μας, νὰ κατορθώσῃ νὰ τοῦ χαλάσουν τὰ μάγια—καὶ τὰ μάγια ἔμειναν ἀχάλαστα.

Εἶτα ἐστράφη πρὸς ἐμὲ, κ' ἐπρόσθεσε χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Ἐκτὸς ἂν δὲν ὑπῆρχαν μάγια γιὰ χάλασμα.

— Ποιὸς ξεύρει; εἶπεν, αὐτὴν τὴν φορὰν, ὁ Ἄγάλλος.

Γ.

Καθὼς ἔφεγγε τὸ πυροφάνι στὸν αἰγιαλὸν, καὶ κατέλαμπεν ὄλον τὸν βυθὸν εἰς τὰ ρηχὰ κύματα, καὶ τὴν μαύρην ἀκτὴν καὶ τοὺς θάμνους τοὺς πυκνοὺς τοὺς ἐπιστέφοντας γύρω τοὺς βράχους, καὶ τῆς ξέrais καὶ τὰ νησάκια τὰ μικρὰ ὁποῦ ξεχώριζαν μακρὰν πρὸς τὸ πέλαγος—καὶ ἄφηνε τὸν οὐρανὸν ἀόρατον, κ' ἐκάπνιζε μαυρίζον τ' ἀστέρια—ὁ Ἄγάλλος ὀρθὸς εἰς τὴν πλώρην τῆς βάρκας, ὑψηλὸς, ἐπιβλητικὸς, βαθυγόνατος—μὲ τὰ ὑποδήματα ἕως ἄνω σχεδὸν εἰς τοὺς βουβῶνας—μὲ τὸν μακρόν του γάντζον δι' οὗ ἐξηρεῖνα ὡς Ποσειδῶν τὴν θάλασσαν, δὲν ἔπαυε νὰ στέλλῃ βραχέα, τῇ φωνῇ προστάγματα εἰς τὸν Σταμάτην, τὸν κρατοῦντα μὲ ἄκραν ὑπομονὴν τὰς κόπας.

— Σία!... Ἄλα!... Γιαλό!... Ὅλο γιαλό!... Δούλενέ τα!... Γιομάτα!

— Σὺ μὲ παρασάστισες μὲ τὰ παραγγέλματά σου, Διαμαντῆ, ἔλεγε μὲ γέλοια ὁ Σταμάτης. Τί νὰ πρωτοθυμηθῆς ἀπ' ὅλ' αὐτά;... Ὅριστε, τώρα, παρακαλῶ... «Σία! Ἄλα! Δούλενέ τα! Γιομάτα!» Μωρὲ, τί κουμμιάντα εἶν' αὐτά; Αὐτὰ συγκροοῦνται μεταξύ των, ὅπως αὐτὴ ἡ βάρκα, ἂν μοῦ κατεβῆ ἔξαφνα νὰ τὴν ρίξω ἐπάνω ἔς ἐκείνην τὴν ξέρα... Τότε θὰ κάμουμε ὅλοι ἀπὸ ἓνα λουτρον, κι' ὁ Ἄγάλλος δὲν θὰ ἔχῃ πλέον βάρκα, ὅπως δὲν ἔχω ἐγὼ κανένα μύλον κληρονομιά, οὔτε ἀπὸ τὴν μητροιάν μου, λόγῳ χάριν, οὔτε ἀπὸ τὴν συμπεθέρα μου.

Ὅλο λόγια εἶσαι! εἶπεν ὁ Ἄγάλλος. Κύτταξ' ἐδῶ, δάγκασε αὐτὸ τὸ χταπόδι!... Πλάκωσε ἐκείνη τὴν καβούρα μὲ τὴν κόφα ἐπίστομα, μὴ μας φύγῃ! Καὶ τότε τί θὰ ψήσομε' ἐπάνω στὰ κόρβουνα!

Ἐγὼ ἤμουν ἔξαπλωμένος κατὰ πλάτος τῆς πρύμνης, ἐνανουριζόμεν ἀπὸ τοὺς μαλακοὺς λικνισμοὺς τῆς βάρκας, ἀνέπνεα τὸν καπνὸν τοῦ θαλάμου, κι' ἐπροσπάθουν νὰ διακρίνω τὰ ἄστρα εἰς τὸν ἄνω βυθόν.

— Πλέον μακάριος κ' ἀπὸ σένα, μοῦ εἶπεν αἴφνης ὁ Σταμάτης, ὡς νὰ ἐμάντευε τὸ κενὸν τῆς σκέψεώς μου, εἶνε ὁ Πατσοστάθης, ποῦ ροχαλίζει χωμένος εἰς ἓνα σχοῖνον, τυλιγμένος μὲ τὴν κάπα του, καὶ στοιχηματίζω, πῶς ἀκούει δι' ὄνειρά του τὸ ἀναχάρασμα τῶν γι-

διῶν, ποῦ βρίσκονται πλαγιασμένα τριγύρω του.

Ἔδειξεν ἓνα μαύρισμα εἰς τὴν ἀκτὴν. Ἦτο τῶ ὄντι ὁ βοσκὸς, πλαγιασμένος ἐκεῖ, ἀνάμεσα εἰς τὸ κοπάδι του. Τὸν εἶχε μεθύσει τὴν ἡμέραν ὁ Σταμάτης, καὶ τὸν εἶχε πείσει ὅτι ἔπρεπε νὰ μείνῃ νὰ κοιμηθῇ ἐκεῖ ἐπὶ τῆς παραθαλασσίας ἂν ἤθελε νὰ χαλάσουν τὰ μάγια.

— Λόγω, ὅτι αἱ ἐχθραὶ του, ὅσαι τὸν ἐκακομελετοῦσαν τὴν νύκτα, θὰ τὸν ὑπέθετον κοιμώμενον εἰς τὴν στάνην του, ἀλλὰ πλησίον τῆς θαλάσσης τῆς πικροκυματούσας δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν ποτὲ νὰ τὸν εὔρουν τὰ μάγια.

* * *

— Βαρύνεσαι νὰ σηκώσης τὸ κεφάλι νὰ κυττάξης τὸν Πατισοστάθη, μοῦ εἶπεν ὁ Ἀταίριαστος. Τόσον βαρεῖά σ' ἐκυρίευσε τὸ ῥαχάτι!... Καὶ ποῦ νὰ σ' ἔβλεπε τώρα, ἀπὸ πουθενά, ἢ Περμαχοῦλα!

— Ποιὰ Περμαχοῦλα; εἶπα ἐξαφνισθεὶς ἐγώ.

— Ἐκεῖνη ποῦ ξεύρεις... Ἡ λατρευτὴ σου!

— Δὲν εἶνε καμμία... λατρευτὴ μου! εἶπα μετὰ δυσφορίας.

— Ἄ! τὴν ἀρνεῖσαι; Ἄπὸ τώρα! εἶπε μὲ ἀλλόκοτον ἦθος ὁ Σταμάτης.

— Μὴν ἐτρελάθης, φίλε μου;

— Ἐγώ;... Καὶ τί σοῦ φταίω; Ἐσὺ γνωρίζεις τὸν τρόπον... Εἶμπορεῖς νὰ τὴν καταρασθῆς ν' ἀσχημῆσῃ κι' αὐτὴ, ὅπως ἡ ἄλλη.

— Ποιὰ ἄλλη;

— Τοῦλάχιστον ἔτσι ἔγραφες τὰ παλαιὰ χρόνια, ὅς ἓνα ποίημά σου. Δὲν θυμᾶσαι;

— Πότε;

— Τὸν καιρὸν ποῦ ἔγραφες στίχους... Ὅταν ἔκατοικούσαμε μαζὶ, κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν,

στὸ Ῥιζόκαστρο... Ὅταν ἐγὼ εἶχα τρία χρόνια στὴν πρώτην τοῦ Γυμνασίου.

Ἐγὼ ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς κ' ἐσιώπησα.

— Ἐνθυμοῦμαι κάτι στίχους σου... Μὰ πολὺ ῥωμαντικούς... Μήπως ἐμμεῖσο τὸν Ἀχιλλέα τὸν Παράσχον, τότε; Ἄκουσε.

Εἰς ἓνα μνημ' ἀγνώριστον, μικροῦ κοιμητηρίου, δὲν θέλω νὰ τὸ βλέπωσιν ἀκτίνες τοῦ ἡλίου· μηδὲ κυπάρισσος σκαιά, μηδ' ἀπεχθὴς ἰτέα νὰ τὸ σκιάξῃ καταγίς ἄς τὸ κτυπᾷ βιαία! καὶ δὲν ποθῶ θυμίαμα, δὲν θέλω ψαλμοφδιαν' νὰ ἔλθῃς μόνον σὲ ζητῶ μίαν θαμβὴν πρωϊαν, νὰ βρεῖξῃς μ' ἓνα δάκρυ σου τὸ διψασμένο χῶμα, κι' ἄς σβύσῃ μὲ τὸ δάκρυ σου καὶ τ' ὄνομά μου ἀκόμα.

Τοὺς θυμᾶσαι αὐτοὺς τοὺς στίχους; ἠρώτησεν ὁ Σταμάτης;

— Δὲν ξέρω.

— Ἐτσι ἐτελείων ἓνα ποίημά σου. Ἐν' ἄλλο ἄρχιζεν ὡς ἐξῆς.

Δὲν ἔχω πλεῖα παράπονο ὅς ἐσὲ, δὲν ἔχω, κόρη· τὸν πόνον ποῦ τὸ στήθός μου ἐξέρινα, δὲν ἐχώρει, θὰ τὸν χωρέσ' ἡ ἄβυσσος, ἡ γῆ θὰ τὸν χωρέσῃ· εἶνε βαθὺ τὸ πέσιμο ποῦ ἡ φτέρνα μου θὰ πέσῃ.

Κι' αὐτοὺς τοὺς ἐξέχασες;

— Βέβαια, εἶπα.

— Ἐνθυμεῖσαι τοῦλάχιστον τὴν συνέχειαν αὐτῶν τῶν στίχων ποῦ ἔγραφες ἓναν καιρὸν.

Σὺ ποῦ θάμπωσες τὸν ἥλιο,
ποῦ σ' ἐξήλεψ' ἡ ἀύγη.
σπέρμα οὐράνιο, ῥιχμένο,
ποῦ σ' ἐβλάστησε στὴ γῆ...

Ἐνθυμεῖσαι;

— Ὅχι.

Α. ΠΑΠΛΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΤΕΛΟΣ

